

УДК 341.1

Леся Лешанич,*канд. юрид. наук,
доцент кафедри господарського права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

ПРАВИЛА ІНКОТЕРМС У РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

З розвитком ринкових відносин дедалі більшого поширення набувають відносини зовнішньої торгівлі. Часто зовнішня торгівля супроводжується міжнародними перевезеннями товарів, що є предметом міжнародних договорів. Правила, що регулюють питання міжнародних перевезень, на жаль, не набули широкого застосування суб'єктами господарювання – резидентами, що й викликає необхідність наукового дослідження зазначеної сфери відносин.

Ключові слова: Інкотермс, договір, перевезення, торгівля.

Для забезпечення єдиного набору міжнародних правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі були запроваджені Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів, підготовлені Міжнародною торговою палатою у 1953 році (правила Інкотермс) (далі Інкотермс) [1] (англ. Incoterms, International commerce terms) [2]. За допомогою цих правил можна уникнути або щонайменше значною мірою скоротити невизначеності, пов'язані з неоднозначною інтерпретацією таких термінів у різних країнах [3].

Натепер немає однозначної думки щодо групи джерел, до якої можна віднести Інкотермс.

Для з'ясування цього питання необхідно визначити, що належить до джерел правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Перш за все, необхідно зазначити, що джерело права – це спосіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, чим засвідчується їх загальнообов'язковість, а також положень, що розкривають, тлумачать зміст права [4].

Залежно від способу вираження (формування) права традиційно виділяють такі основні види джерел права:

- нормативно-правовий акт;
- правовий звичай;
- нормативний договір;
- судовий прецедент [5, с. 9].

Правовий звичай являє собою санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в суспільстві в результаті його багаторазового і тривалого застосування [5, с. 11].

Стаття 7 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», зазначає, що регулювання зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) в Україні здійснюється, зокрема, і самими суб'єктами ЗЕД на підставі координаційних угод, що укладаються між ними [6]. Ця норма дає можливість вважати, що нормативний договір також є джерелом правового регулювання ЗЕД.

Судовий прецедент офіційно не є джерелом правового регулювання зовнішньоекономічної

діяльності, тому в рамках наших досліджень не потребує визначення.

Незрозумілим є те, до якої групи джерел можна віднести правила Інкотермс і чи є вони офіційним документом, який можна застосовувати під час укладення міжнародних торгових договорів.

04 жовтня 1994 року президентом України було підписано Указ «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів», який регламентував можливість застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів [1].

Проте 19 травня 2011 року президентом України було підписано Указ № 567/94 (далі – Указ № 567/94), в якому зазначалося, що Указ Президента України від 4 жовтня 1994 року № 567 «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» втрачає чинність [7].

1 січня 2011 року набули чинності правила Інкотермс – 2010. Здавалося б, усі проблеми вирішено, якби не п. 2 Указу № 567/94, який зазначає, що українські суб'єкти під час укладення договорів можуть застосовувати тільки ту редакцію Інкотермс, котра була опублікована в газеті «Урядовий кур'єр». Остання редакція Інкотермс опубліковувалася в 2000 році.

Крім того, Указом № 567/94 визначений обов'язок Кабінету Міністрів України організувати публікацію нової редакції Інкотермс у тій самій газеті («Урядовий кур'єр») [7].

Також необхідно зазначити, що Інкотермс є об'єктом авторського права і їх публікація можлива лише з дозволу власника авторського права – Міжнародної торгової палати. Такої згоди на публікацію Інкотермс – 2010 в «Урядовому кур'єрі» Міжнародна торгова палата не давала.

Проаналізувавши все вищезазначене, необхідно зазначити, що, виходячи з правової природи Інкотермс, ми не можемо їх віднести ні до нормативно-правового акта, ні до нормативного договору як джерела права нашого національного законодавства.

Тому наразі доцільно зробити висновок, що Інкотермс не мають статусу загально-

обов'язковості та мають тільки рекомендаційний характер і тому можуть належати до правового звичаю.

Список використаних джерел:

1. Про застосування міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів : Указ президента України від 04.10.1994 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/567/94>
2. Инкотермс / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bit.ly/1xHKZDj>
3. Инкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) [Електронний ре-

сурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_007

4. Джерело права [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bitly.com/1xHKZDk>

5. Посидинок В. В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / В. В. Посидинок. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 288 с.

6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

7. Про визнання такими, що втратили чинність, Указів Президента України від 4 жовтня 1994 року № 567 і від 1 липня 1995 року № 505 : Указ президента України від 19.05.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/U589_11.html.

С развитием рыночных отношений все большее распространение получают отношения внешней торговли. Часто внешняя торговля сопровождается международными перевозками товаров, являющихся предметом международных договоров. Правила, регулирующие вопросы международных перевозок, к сожалению, не получили широкого применения субъектами хозяйствования-резидентами, и вызывает необходимость научного исследования указанной сферы отношений.

Ключевые слова: Инкотермс, договор, перевозки, торговля.

With the development of market relations, relations of foreign trade are becoming increasingly popular. Often, foreign trade is accompanied by international transportation of goods that are the subject of international treaties. Unfortunately, the rules governing international transport have not been widely used by economic entities-residents, which necessitates a scientific study of this area of relations.

Key words: Incoterms, contract, transportation, trade.

